

Texto publicado no suplemento *Nordésia* do *Diario de Ferrol* o día 6 de abril de 2008.-

Paisaxes da Capadocia.

Localizada na Anatolia Central, en Turquía, a rexión da Capadocia, nome que vén da palabra *Katpadukya*, (Terra de fermosos cabalos), foi ao longo da historia encrucillada de numerosas rutas comerciais e continuo obxecto da cobiza dos máis variados invasores, hititas, asirios persas romanos, seléucidas, bizantinos e otománs.

A súa estraña e caprichosa paisaxe, única no mundo, é o resultado da formación da cadea montañosa dos Montes Tauro, que provocou unha intensa actividade volcánica hai sesenta millóns de anos. Despois foi a erosión provocada polos ríos e o vento a encargada de ir modelando as singulares vistas que podemos admirar hoxendía, especialmente no que respecta a unhas estrañas formacións rochosas cónicas rematadas por unha pedra en forma de chapeu que poden chegar a medir arredor de corenta metros de altura e que se coñecen co nome de “chemineas de fadas” porque segundo conta a lenda eran as chemineas pola que respiraban as fadas que vivían debaixo do chan.

A terra da rexión, que non é máis ca cinza volcánica endurecida pero moi feble, chámase toba, e é tan doada de traballar que permitiu que a man do home escavase casas, igrexas, mosteiros e incluso cidades enteiras dando forma a unha paisaxe ateigada de covas e cavernas que non deixan de sorprender ao viaxeiro.

Foron os primeiros cristiáns, chegados no século IV dende Exipto e Palestina quen deixaron a pegada máis rechamante na paisaxe, pois construíron, completamente escavadas nas rochas, máis de setecentas igrexas, entre as que sobresaen as situadas na área que se coñece como *Museo ao aire libre de Göreme*, un val preto da vila de Nevşehir (unha das máis importantes da rexión) declarado pola Unesco Patrimonio da Humanidade.

Os primeiros asentamentos no val remóntanse aos séculos III e IV, cando os cristiáns do período romano fundaron varios mosteiros escavados en forma de covas artificiais das que aínda se conservan moitos restos: capelas, alcobas, almacéns e igrexas decoradas con frescos. Mais a Idade de Ouro chegoulle á Capadocia no século XI, momento en que se construíron os templos máis fermosos, entre os que destacan a *Igrexa da Sandalia*, que contén un impresionante fresco acerca da traizón de Xudas e recibe o seu nome dunhas cavidades con forma de pés que hai no chan, a *Igrexa Escura*, que acolle un dos frescos mellor conservados porque ten moi poucas fiestras e case non lle entra nada de luz, a *Igrexa da Serpe*, que ten este nome por unha imaxe de San Xurxo a loitar contra o dragón, a *Igrexa da Mazá*, con frescos da época iconoclasta, cando non estaba permitida a representación de persoas nin animais, a *Capela de San Basilio*, a de *Santa Bárbara*, e o impresionante *Mosteiro das Monxas*, un complexo monástico de catro niveis con vestixios de varias igrexas no seu interior, e do que aínda se conservan dous comedores unidos por túneles.

Fóra do que son as construcións de carácter relixioso existen na Capadocia moitos atractivos máis para o viaxeiro, dende o propio entorno natural reseco e árido pero completamente singular, até os asentamentos humanos, dos que destacan as cidades subterráneas e as vivendas trogloditas, construcións escavadas a distintos niveis no interior dos outeiros habitadas até o ano 1952 e decoradas con fermosas alfombras e con mobles toscalleiros, que ocupan os vales de **Zelve**, **Avcilar**, **Dervent** ou **Güvercinlik**.

As dúas cidades subterráneas de **Kaymakli** e **Derinkuyu**, foron construídas como método de protección contra as diferentes ondados de invasores que pasaron polo lugar. Da primeira, de arredor do século VI, non se sabe quen foron os construtores. A segunda está escavada en trece niveis que alcanzan unha profundidade total de arredor de corenta

metros e sábese que nalgún intre chegou a acoller a máis de tres mil persoas Abraiante. Non hai outra palabra para describila. A xente metíase no interior dun sistema de túneles, escaleiras e outras dependencias construídas debaixo do chan e chegaba a botar seis meses sen saír.

Non hai fiestras, obviamente, e as estancias están unidas entre si mediante un sistema de corredores polos que hai que camiñar case a gatas. As portas, grandes pelouros redondos semellantes ás rodas dos muíños, son un efectivo sistema para pechar o gran labirinto. O ambiente interior é fresco e moi húmido e o aire alcanza os andares máis profundos conducido a través dun sistema de ventilación consistente en chemineas abertas ao exterior que polo visto eran utilizadas polos inimigos para introducir fume na cidade co gallo de provocar a saída dos seus habitantes. Resulta moi difícil imaxinar a vida da xente en circunstancias tan adversas, como facían para comer e para sandaren aos enfermos, ou que facían cos mortos, a quen disque soterraban en campas construídas alí mesmo.

Primeiro erupcións volcánicas, a continuación a erosión dos ríos e do vento, despois os primitivos cristiáns, logo os habitantes todos que foron asentándose no lugar e deseguido, quen sabe, as fadas, quizais. Entre todos construíron na Capadocia unha paisaxe singular que nunca deixa de sorprenden a quen a visita.

© Xesús Constela Doce, 2008